

Besigtigelsesretten omfatter også en adgang til at udtage prøver af f.eks. vand- og jordbundsforholdene, når det kan ske uden gene eller skade for ejeren.

Reglen i naturfredningslovens § 65, stk. 2 om at besigtigelse kan foretages uden at tilkalde sagens parter, er ikke gentaget i lovforslaget, idet den må betragtes som overflødig. Det forudsættes dog, at der som hidtil så vidt muligt skal gives forudgående meddelelse om besigtigelse, herunder om eftersyn af forretningslokaler som led i kontrollen. Udover hvor forudgående meddelelse ikke kan gives af praktiske grunde, kan forudgående meddelelse undlades, hvor øjemedet med eftersynet ville forspildes, hvis en sådan meddelelse blev givet.

Af bemærkningerne til den nugældende bestemmelse i naturfredningslovens § 65, stk. 3, jf. Folketingstidende 1983–84, tillæg A, sp. 1544 ff og 1585 ff, fremgår, at formålet med bestemmelsen, som i realiteten er gentaget i § 76, *stk. 1, 2. pkt.*, bl.a. har været at tilvejebringe hjemmel til kontrol og eftersyn, således at dette kan ske uden ransagningskendelse i tilfælde, hvor den erhvervsdrivende modsætter sig eftersynet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at eftersynet også omfatter gennemgang af forretningsprotokoller, skabe og lign. i forretningslokaler, hvis dette er nødvendigt for at kunne afgøre, om lovgivningen er overholdt. Bestemmelsen giver kun hjemmel til undersøgelse af lokaler, der helt eller delvis udgør – eller anvendes som – forretningslokaler, hvorimod undersøgelse af lokaler, der udelukkende anvendes til privat bopæl, må ske under iagttagelse af de sædvanlige regler om ransagningskendelse. På den anden side må alt, hvad der findes i forretningslokalet, og som det ikke klart fremgår anvendes udelukkende til privat brug, kunne undersøges. Under kontrolbesøget kan effekter tages i forvaring eller beslaglægges efter retsplejelovens almindelige regler herom.

I betænkning nr. 1039/1985 om tvangsindgreb udenfor strafferetsplejen anbefaler udvalget, at det af lovbestemmelser bør fremgå, at borgerne har pligt til at yde vejledning og hjælp til myndighederne, når disse udnytter de beføjelser, som er tillagt myndighederne i loven. Det er på den baggrund fundet hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse i *stk. 3*, som udtrykkeligt pålægger de i bestemmelsen omhandlede indehavere af erhvervsvirksomheder og de i disse beskæftigede personer efter anmodning at yde myndighederne vejledning og bistand under myndighedernes besigtigelse eller eftersyn.

Til § 77

Bestemmelsen er en konsekvens af lov nr. 191 af 29.

marts 1989 om ophævelse af lov om et hovedstadsråd.

Til kapitel 12

Klage og søgsmål

I dette kapitel foreslås, at der oprettes et uafhængigt klagenævnet, der benævnes Naturklagenævnet. Dette nævn vil efter forslaget få den samme blandede politisk-juridiske sammensætning, som Overfredningsnævnet har haft siden 1917.

Det foreslås, at Naturklagenævnet – foruden klagesager efter lov om naturbeskyttelse – skal behandle og afgøre klagesager efter de nyligt vedtagne love, råstofloven (lov nr. 357 af 6. juni 1991) og planlægningsloven (lov nr. 388 af 6. juni 1991), jf. herved forslagets §§ 98 og 99.

Det forudsættes, at nævnet kun skal behandle og afgøre et begrænset antal klager, formentlig omkring 150–200 pr. år. Nævnet bør kun behandle klager, der rummer spørgsmål af meget væsentlig interesse i forhold til den regulering, som de pågældende love indeholder. Øvrige klager bør behandles og afgøres af miljøministeren (efter bemyndigelse en styrelse under ministerens instruktionsbeføjelse).

Klagereglerne i lov om råstoffer og lov om planlægning samt i dette lovforslag er udformet på denne baggrund. Det er kun i begrænset udstrækning muligt at anvende lovhjemmelen for en afgørelse som kriterium for, om en klage bør afgøres af nævnet eller ministeren. Som regel kan der opstå både »store« og »små« sager på grundlag af én og samme lovbestemmelse. Dog foreslås det, at klager over fredninger og miljøministerens ekspropriationsbeslutninger efter § 60 i alle tilfælde behandles og afgøres af Naturklagenævnet.

Den foreslåede klageordning – bortset fra fredningssager – vil i praksis fungere således: En klage over en afgørelse indgives til 1. instansen, som videresender klagen tilligemed sagens akter og eventuelle bemærkninger i anledning af klagen.

Efter en gennemgang af sagen beslutter klagenævnets formand med bistand af nævnets sekretariat, om klagen skal behandles og afgøres af nævnet eller henvises til ministeren. Denne beslutning forventes at kunne træffes i løbet af ganske få dage efter sagens modtagelse. Sagsmængden gør det nødvendigt, at nævnsformanden tillægges denne kompetence uden deltagelse af de øvrige nævnsmedlemmer.

Til § 78

Bestemmelsen afgrænser de afgørelser efter loven